

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра педагогіки та психології

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
" 02 " _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВС(СГ)З ТРЕНІНГ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

напряму підготовки 6.010101 "Дошкільна освіта"

Педагогічний інститут

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0324
_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2016 р.

Київ – 2016

Тренінг розвитку комунікативної компетентності: роб. навч. прог. [для студентів спеціальності 6.010101 "Дошкільна освіта"] / уклад. О.М.Гріньова. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016.

Розробник:

Гріньова Ольга Михайлівна, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології

Протокол від 1 лютого 2016 року №6

Завідувач кафедри педагогіки і психології

 Іванюк Г.І.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 Машовець М.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <i>0101 "Педагогічна освіта"</i>	Нормативна частина циклу професійної психолого-педагогічної підготовки	
	Спеціальність <i>6.010101 Дошкільна освіта.</i>		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): Вчитель початкової школи.	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	-
		Семестр	
Загальна кількість годин – 72 год.		6-й	-
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«бакалавр»</i>	16 год.	-
		Семінарські	
		12 год.	-
		Самостійна робота	
		40 год.	-
		Проміжний модульний контроль	
		4 год.	-
Семестровий контроль			
Вид контролю: ПМК			

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Вивчення даної дисципліни спрямовано на формування у студентів **психологічної компетентності** як складової професійної компетентності, що передбачає вивчення особливостей формування комунікативної компетентності вихователя ДНЗ, а також практичних вмінь застосування технік ефективної комунікації у своїй професійній діяльності.

Зміст психологічної компетентності студентів при вивченні цієї дисципліни може бути конкретизований через формування таких **психологічних компетенцій**:

- з поглядів зарубіжних та вітчизняних вчених на феномени комунікації, спілкування й комунікативної компетентності й особливості його генезису;
- з структури, систем та механізмів ефективної комунікації; комунікативної компетентності як соціально-психологічного явища;
- з особливостей розвитку комунікативних здібностей особистості;
- з особливостей формування комунікативної компетентності фахівця в умовах професійної діяльності
- з умінь використовувати техніки ефективної комунікації у своїй професійній діяльності;
- з умінь розвивати свої комунікативні здібності і вдосконалювати власну комунікативну компетентність.

2. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Теоретичні основи дослідження комунікації у психологічній науці

Основні поняття: комунікація, спілкування, міжособистісна взаємодія, перцепція, інтеракція, комунікативна компетентність.

1. Історичні аспекти дослідження комунікації у гуманітарних науках.
Комунікація як психологічний феномен
2. Значущість комунікації у житті людини
3. Види і рівні комунікації.
4. Структурні компоненти комунікації: перцепція і інтеракція
5. Комунікативна компетентність. Види комунікативної компетентності

Рекомендована література: основна: 2, 3, 5.

додаткова: 8, 10.

Тема 2. Системи, механізми й закони ефективної комунікації

Основні поняття: вербальна комунікація, невербальна комунікація, мова, мовлення, жести, міміка, пантоміміка, переконання, навіювання, наслідування, зараження.

1. Вербальні і невербальні системи комунікації.
2. Проблема ефективної комунікації. Основні принципи ефективної комунікації за Д.Карнегі
3. Закони комунікації у соціальній психології
4. Механізми соціальної комунікації
5. Бар'єри ефективної комунікації

Рекомендована література: основна: 1, 2, 3.

додаткова: 8, 10.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. АКТИВІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ДНЗ

Тема 3. Комунікативна компетентність як важлива умова успішності професійної діяльності особистості

Основні поняття: професійна діяльність, професійна комунікація, конфлікт, стадії ділового конфлікту, аргументація, навіювання, заперечення, лідерство.

1. Роль і місце комунікації у професійній діяльності особистості
2. Види і форми ділової комунікації
3. Проблема успішності й ефективності ділової комунікації
4. Соціальні ролі у діловій комунікації
5. Конфлікти у діловій комунікації та стилі поведінки особистості у конфліктах
6. Ефективність професійного спілкування особистості.
7. Маніпуляції у професійній комунікації та їх нейтралізація.

Рекомендована література: основна: 1, 3, 4.

додаткова: 6, 8.

Тема 4. Психологічні особливості професійної комунікації вихователя ДНЗ

Основні поняття: професійна комунікація, комунікативна компетентність, комунікативна культур, стилі спілкування, авторитарний стиль, демократичний стиль, ліберальний стиль, атракція, перцепція, інтеракція, ефекти спілкування.

1. Специфіка професійної комунікації у роботі вихователя ДНЗ
2. Комунікативна компетентність і комунікативна культура вихователя ДНЗ
3. Типології стилів спілкування вихователя ДНЗ
4. Особливості професійної комунікації вихователя ДНЗ з дітьми

5. Особливості професійної комунікації вихователя ДНЗ з батьками вихованців та колегами

Рекомендована література: основна: 2, 3.

додаткова: 7, 10.

Тема 5. Психодіагностика і активізація комунікативної компетентності вихователя ДНЗ

Основні поняття: психодіагностика, тести, комунікативні здібності, перцепція, рефлексивне слухання, активне слухання, атракція, фасцинація, інтеракція, комунікативна компетентність, тренінг, імітаційне моделювання.

1. Основні методи психодіагностики ефективності комунікативної компетентності вихователя ДНЗ.
2. Комунікативні здібності вихователя ДНЗ та проблема їх розвитку.
3. Прийоми розвитку навичок атракції та фасцинації вихователя ДНЗ.
4. Прийоми ефективного рефлексивного слухання у роботі вихователя ДНЗ.
5. Прийоми ефективної аргументації й навіювання у роботі вихователя ДНЗ.
6. Проблема розвитку комунікативної й інтерактивної компетентності вихователя ДНЗ.
7. Психотехніки розвитку комунікативної компетентності вихователя ДНЗ.

Рекомендована література: основна: 2, 3.

додаткова: 9, 10.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усь ого	у тому числі			
		л	се м	с.р .	мк р
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Розвиток комунікативної компетентності особистості					
Тема 1. Теоретичні основи дослідження комунікації у психологічній науці	9	2	2	5	
Тема 2. Системи, механізми й закони ефективної комунікації	11	4	2	5	
Разом за змістовим модулем 1	22	6	4	10	2
Змістовий модуль 2. Активізація комунікативної компетентності вихователя ДНЗ					
Тема 3. Комунікативна компетентність як важлива умова успішності професійної діяльності особистості	20	4	4	12	
Тема 4. Психологічні особливості професійної комунікації вихователя ДНЗ	10	2	2	6	
Тема 5. Психодіагностика і активізація комунікативної компетентності вихователя ДНЗ	18	4	2	12	
Разом за змістовим модулем 2	50	10	8	30	2
Усього годин	72	16	12	40	4

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Комунікативна компетентність як психологічна проблема	2
2	Роль і місце позитивного мислення у психічній діяльності людини	2
3	Розвиток комунікативної компетентності особистості	2
4	Комунікативна компетентність в умовах трудової діяльності особистості	2
5	Комунікативна компетентність вихователя ДНЗ	2
6	Розвиток комунікативної компетентності вихователя ДНЗ	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть балів	К-сть годин
1	<p>Теоретичні основи дослідження комунікації у психологічній науці</p> <p>Розробити хронологічну таблицю дослідження феномена позитивного мислення у зарубіжній, радянській і сучасній українській психології</p>	10	5
2	<p>Системи, механізми й закони ефективної комунікації</p> <p>Карта знань з теми. У карті знань відобразити графічно взаємозв'язки комунікації з феноменами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пізнавальної сфери психіки; - емоційно-вольової сфери психіки; - особистісного розвитку; - соціально-психологічними утвореннями 	10	5
3	<p>Творчий проект «Комунікативна компетентність як важлива умова успішності професійної діяльності особистості»</p> <p>Скласти невелику авторську анкету для діагностики одного з наступних явищ за вибором студента:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стилю професійного спілкування; - лідерства у професійному спілкуванні; - конфліктності у професійному спілкуванні. <p>Провести авторську анкету з 1-2 людьми, які працюють та скласти авторські рекомендації для них</p>	20	12
4	<p>Творчий проект «Комунікативна компетентність вихователя ДНЗ»</p> <p>Скласти план-конспект просвітницької бесіди або тренінгу на тему «Комунікативна компетентність вихователя ДНЗ». Реалізувати елементи розробленого проекту з вихователями або майбутніми вихователями ДНЗ та представити його результати.</p>	10	6
5	<p>Творчий проект «Розвиток комунікативної компетентності юнаків і дорослих»</p> <p>Розробити авторське заняття для активізації 1-2 аспектів ефективної комунікації вихователя ДНЗ за вибором студента (навичок переконання, навіювання, невербальної комунікації, ефективного слухання та ін.), реалізувати його та представити його результати</p>	20	12
	Усього:	70	40

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ПСИХОЛОГІЯ ПОЗИТИВНОГО МИСЛЕННЯ”

Разом: 72 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., самостійна робота – 40 год., МКР – 4 год.

Модулі	Змістовний модуль I.		Змістовний модуль II.		
Назва модуля	Розвиток комунікативної компетентності особистості		Активізація комунікативної компетентності вихователя ДНЗ		
К-сть балів	70		114		
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Теоретичні основи дослідження комунікації у психологічній науці (1 бал)	Системи, механізми й закони ефективної комунікації (2 бали)	Комунікативна компетентність як важлива умова успішності професійної діяльності особистості (2 бали)	Психологічні особливості професійної комунікації вихователя ДНЗ (1 бал)	Психодіагностика і активізація комунікативної компетентності вихователя ДНЗ (2 бали)
Теми семінарських занять	Комунікативна компетентність як психологічна проблема (11 балів)	Роль і місце позитивного мислення у психічній діяльності людини (11 балів)	Розвиток комунікативної компетентності особистості (11 балів)	Комунікативна компетентність в умовах трудової діяльності особистості (11 балів)	Комунікативна компетентність вихователя ДНЗ (11 балів)
Самостійна робота	10 балів	10 балів	20 балів	10 балів	20 балів
Види контролю	МКР (25 балів)		МКР (25 балів)		
Підсумковий контроль	ПМК				

Дисципліна з ПМК 184 бали (загальна к-сть 184, враховано: -30% балів за семін.заняття) $K=162 : 100 = 1,62$

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання**: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю**: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

➤ **Методи письмового контролю**: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

➤ **Методи самоконтролю**: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота					
Форми роботи	Змістовий модуль 1 70 балів		Змістовий модуль 2 114 балів		
	T1	T2	T3	T4	T5
Лекції	1	2	2	1	2
Семінарські заняття	10+1	10+1	20+2	10+1	10+1
Самостійна робота	10	10	20	10	20
МКР	25		25		
ВСЬОГО – 184 б.: 22 (-30%) = 162 бали К – 1,62 (162:100) РК – 1,62					

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Лекції	8
2.	Семінарські заняття	66
3.	Модульні контрольні роботи (1,2,)	50
4.	Самостійна робота	70
6.	Підсумковий рейтинговий бал	184

Шкала оцінювання

Оцінка	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів
F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів

11. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп’ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

12. Рекомендована література Базова

1. Льюис Д. Тренинг ефективного общения / Льюис Д. - М.: Диалектика, 2002. - 113 с.
2. Мони́на Г.Б. Тренинг ефективного взаимодействия с детьми. Комплексная программа / Г.Б.Мони́на, Е.К.Лютова. - СПб.: Речь, 2000. - 114 с.
3. Панфилова А.П. Психология общения / Панфилова А.П. – М.: , 2013. – 370 с.^о
4. Пиз А. Язык телодвижений. Как читать мысли окружающих по их жестам / А.Пиз, Б.Пиз. - М.: Эксмо, 2015. - 448 с.^о
5. Філоненко М.М. Психологія спілкування / Філоненко М.М. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 224 с.^о

^о - література наявна на безкоштовних інтернет-порталах.

* - література наявна в інститутційному репозиторі Університету.

Допоміжна

1. Аминов И.И. Психология делового общения / Аминов И.И. - М.: Омега-Л, 2009. - 304 с.
2. Бороздина Г.В. Психология делового общения: Учебное пособие / Бороздина Г.В. - М.: ИНФРА-М, 2006. - 224 с.
3. Васильев Н.Н. Тренинг профессиональных коммуникаций в психологической практике / Васильев Н.Н. - СПб.: Речь, 2005. - 283 с.
4. Ильин Е.П. Психология общения и межличностных отношений / Ильин Е.П. — СПб.: Питер, 2009. — 576 с.
5. Мони́на Г.Б., Лютова-Робертс Е.К. Коммуникативный тренинг (педагоги, психологи, родители) / Г.Б.Мони́на, Е.К. Лютова-Робертс. - СПб.: Издательство «Речь», 2007. - 224 с.

Робоча програма навчального курсу
"Тренінг розвитку комунікативної компетентності"

Упорядник: Гріньова Ольга Михайлівна, кандидат психологічних наук,
доцент.

Б Тренінг розвитку комунікативної компетентності. Програма навчальної дисципліни / Укладач О.М.Гріньова. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 14 с.